

בעזהש"ת

דברי תורה

מאת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

דרשת פרקי אבות

* * *

סעודת רעוא דרעוין

פרשת בהעלותך

שנת תשס"ח לפ"ק

יוצא לאור ע"י

מכון מעדני מלך וויען

גליון תקי"ד

להשיג אצל
מכון מעדני מלך וויען

185 Wilson St.
Brooklyn N.Y. 11211
718.388.1751.#117

דרשת פרקי אבות

ישראל (טו-ו). ולכאורה סיוס הדברים
 'צתוך בני ישראל' נראים כמיותרים. -
 ושזב זא תשובת ה', איש איש כי
 יהיה טמא לנפש או דדרך רחוקה
 וגו', ועשה פסח לה', בחדש השני
 בארבעה עשר יום צין הערבים יעשו
 אותו (ט-י). וגם כאן יש לדייק על
 יתור הלשון 'ועשה פסח לה' דנראה
 כמיותר, דהא קאמר תיכף אחריו, צין
 הערבים יעשו אותו. ומה גם כי
 'ועשה' נראה כלשון עזר, והוי ליה
 למימר 'עשו' פסח לה'.

ובתחלת הפרשה נאמר, ואתנה את
הלויים נתונים לאהרן
 ולבניו מתוך בני ישראל, לעבוד את
 עבודת בני ישראל וגו' (ח-ט). והנגינה
 הוא, קדמא ואזלא מונח מונח רביעי
 זרקא מונח סגול. ויש לומר דאיתא
 בגמרא (חגיגה יב:) אמר ריש לקיש
 שבעה רקיעין הן, ואלו הן, וילון
 רקיע שחקים זבול מעון מכון ערבות

במשנה (אבות א-טו) שמאי אומר
עשה תורתך קבע, אמור
 מעט ועשה הרבה, והוי מקבל את כל
 האדם בצצר פנים יפות. וכתב
 צתפארת ישראל, כי שלשה דברים הללו
 הם נגד מה שאמר התנא (שם א-ב)
 על שלשה דברים העולם עומד, על
 התורה ועל העבודה ועל גמילות
 חסדים ע"ש. ולכן אמר הנהגה ישרה
 בשלשה עמודים הללו, כנגד תורה
 אמר עשה תורתך קבע, וכנגד עבודה
 אמר אמור מעט ועשה הרבה, וכנגד
 גמילות חסדים אמר הוי מקבל את כל
 האדם בצצר פנים יפות ע"כ.

וגראה לפרש עוד, ונשלב הדברים
לפרשתנו, שסיפריה תורה,
 ויהי אנשים אשר היו טמאים לנפש
 אדם ולא יכלו לעשות הפסח וגו',
 ויאמרו האנשים ההמה אליו, אנחנו
 טמאים לנפש אדם, למה נגרע לבלתי
 הקריב את קרבן ה' בזמעדו צתוך בני

השני וכו', ומנרים צימי אברהם לרקיע השביעי. וכנגדן עמדו שבעה נדיקים, ואלו הן, אברהם יצחק ויעקב, לוי קהת עמרם משה, עמד אברהם והורידה לעמית, עמד יצחק והורידה לחמישית, עמד יעקב והורידה לרביעית, עמד לוי והורידה לשלישית, עמד קהת והורידה לשניה, עמד עמרם והורידה לראשונה, עמד משה והורידה מלמעלה למטה ע"כ. ואם כן אברהם הורידה למכון, יצחק למעון, יעקב לזבול, לוי לשחקים וכו'.

ואולי יש לומר כי חז"ל (שבת קטו.) אמרו, חצבה עמודיה שבעה (משלי ט-א), אלו שבעה ספרי תורה ע"ש. והיינו דפרשת ויהי זנסוע (צמדבר י-לה) ספר חסוד הוא צפני עזמו, נמצא שלמעלה ספר לעזמו, שלמטה ספר לעזמו, וספר צמדבר נחלק לשלשה ספרים. ונראה כי שבעה הנדיקים הללו המה מכוונים נגד השבעה ספרי תורה, וכמו שכל אחד מהנדיקים הללו הורידו את השכינה צמדריגה אחת למטה לארץ, כן הורידו גם חלק מתורת ה' למטה, עד שצא משה והורידה לארץ. ולכן קהת מכון נגד פרשת ויהי זנסוע הארון, כי עבודת צני קהת להיות מטועני ונושאי

וכו'. זבול שבו ירושלים וצית המקדש ומזבח צנו, ומיכאל שר הגדול עומד ומקריב עליו קרבן צכל יוס שנאמר (מלכים א ח-ג) צנה צניתי צית זבול לך מכון לשצתך עולמים ע"כ. וכצבו התוס' (מנחות קי.) דמדרשות חלוקין הן, יש מי שאומר נשמותיהן של נדיקים, ויש מי שאומר כצשים של אש, והיינו דאמרין צתפלת י"ח צעבודה, ואשי ישראל ותפלתם תקבל צרצון ע"כ. וכצו צצאר מים חיים (פ' נשא) דידוע מדצרי מרן הרצ האר"י ז"ל שסוף שצר ותענוג העולם הצא הוא, שהמלאך מיכאל הכהן הגדול מאחיו, לוקח הנשמה ומקריבה על המזבח לקרבן לפני ה', ושמתה ותענוג הזה לא שזפתו עין רואה, עין לא ראתה חלקים זולתך יעשה למחכה לו (ישעיה סד-ג). ולזה אמר הכחוד צסוטה, והקריב אותה אל המזבח (צמדבר ו-כה), שמראה לה שכרה צעולם הצא, שתזכה להיקרב לקרבן לה' אם תעשה רצונו ע"כ.

ואיתא צמדרש רצה (צראשית יט-ז) מתחלה עיקר שכינה צתחתונים היתה, כיון שחטא אדם הראשון נסתלקה שכינה לרקיע הראשון, חטא קין נסתלקה לרקיע

היתה מונחת בתחלה זרקיע הרזיעית, וזול, וזרקא מונח סגול, והורידה שמהא מונחת בהרקיע השלישית, ולכן נצחרו הם להיות מוכנים לעבודת הכהונה.

ובבזו קן יעקב אבינו, שהוריד את השכינה ממעון לזול, אשר שם בית המקדש שלמעלה בנוי, על קן בית המקדש השלישית שיצנה במהרה מכון כנגד יעקב, אשר יעקב קראו לו בית (פסחים פח.), אשר אז ירד מקדש שלמעלה מהרקיע של זול, בנוי ומשוכלל, למטה לארץ (רש"י סוכה מא.), ושפיר הוא מכון נגד יעקב. (ועיין עוד בזה בשמן ראש ח"י פ' וילא רמו:).

והנה זרש"י כתב, ואתנה את הלויים וגו' מתוך בני ישראל, חמשה פעמים נאמר בני ישראל במקרא זה, להודיע חבתן שנכללו אזכרותיהן במקרא אחד כמנין חמשה חומשי תורה (ויק"ר ז-ד) ע"כ. וכתב בחידושי הרי"מ דלכן נרמזו חציבותן של ישראל בצפרה זו דייקא, לפי שנצחרו הלויים יותר משאר כל שבטי ישראל, ולא יחלש דעתן של בני ישראל בעבור זה, כי חציבין הם לפני עבדה"ק. ואכתי נריך ציבור במה הרגיע בזה את

הארון, כמו שנאמר, וכלה אהרן ובניו לכסות את הקודש וגו', ואחרי כן יצאו בני קהת לשאת (ד-טו), ולכן פרשת ויהי צנסוע הארון הוא נגד קהת.

ובתב צצריה שלום, דלכן נצחר שצט לוי מכל שבטי ישראל, להיות עבודתם צצית ה' להקריב הקרבנות, דכיון שלוי הורידו מזול ששם מיכאל עומד ומקריב, לכן נצחרו הלויים תחת מיכאל הכהן הגדול לעשות העבודה למטה. וזה שאמר הכתוב (תהלים פט-ו) כי מי צשחק יערוך לה' ידמה לה' צצני אלים, והכוונה כי מי צשחק, ר"ל לוי שהוריד השכינה מזול לשחק, שהוא מרקיע הרזיעי לשלישי, יערוך לה' הקרבנות למטה, וידמה לה' צצני אלים, להיות עומד במקום מיכאל המלאך הגדול ע"כ (והוצא צישמח משה פ' קרח סג.).

ולכן כאשר נצחרו הלויים, ואמר הכתוב, ואתנה את הלויים נתונים לאהרן ולבניו מתוך בני ישראל, בזה הנגינה לצאר הטעם של צחירת שצט לוי דייקא, שהוא מטעם, 'קדמא ואזלא', הם הקדימו השכינה להורידה למטה, כי 'מונח רזיעי', השכינה

שאין צית המקדש קיים, מאי איכא למימר. אצל צאמת כל העוסק צתורת עולה כאלו הקריב עולה. וזהו שאמר הכתוב, לו את אהרן וגו', מיד ולדורות, ודלא תימא איך שייך זה לדורות, צא כמשיצ ואמר לאמור זאת תורת העולה, אמירה דזאת תורת העולה, הוא העולה, הרי זה ממש כמקריב עולה על מוקדה על המזבח. ודבר זה דאמירה זהו הנהוג כל הלילה, רצה לומר צכל אורך הגלות המכונה לילה, עד הצוקר, אור ציאת משיחנו צצ"א עכ"ד.

ובערבי נחל (פ' טו) כתב לצאר צזה דרשת חז"ל (מנחות קי.). מאי דכתיב (תהלים קלד-ה) הנה צרכו את ה' כל עבדי ה' העומדים צצית ה' צלילות, אמר רבי יוחנן אלו תלמידי חכמים העוסקים צתורה צלילה, מעלה עליהם הכתוב כאלו עוסקים צעבודה. ויש לתמוה, נהי דקרא מיירי צודאי צעוסקים צתורה צלילה, מדאמר צהדיא צלילות, מכל מקום עבודה מאן דבר שמיא, ומנא לן דמעלה עליו כאלו עשה עבודה. ונראה דהוקשה לו לשון העומדים, ואטו איך עוסקים צתורה מיושב, לכן פירש דקאי אעבודה, כמו שדרשו חז"ל

ישראל, שהם חציצים כחמשה חומשי תורה, מכל מקום הרי רוצים גם הם צעבודת הלויים.

וראיתי צסס מרן הרה"ק מצעלזא זי"ע, דאיתא בגמרא (מנחות קי.) זאת התורה לעולה למנחה ולחטאת (ויקרא ז-ז), כל העוסק צתורה כאלו הקריב עולה ומנחה חטאת ואשם. ואמר רבי יצחק, זאת תורת החטאת (ו-יח), כל העוסק צתורת חטאת כאלו הקריב חטאת ע"כ. ודרשו עוד שם, וצכל מקום מוקטר מוגש לשמי ומנחה טהורה (מלאכי א-א), צכל מקום סלקא דעתך, אלא אלו תלמידי חכמים העוסקים צתורה צכל מקום, מעלה אני עליהם כאלו מקטירים ומגישים לשמי ע"כ. הרי לנו גודל כח התורה, שעל ידי עסק התורה יוכל כל אחד לזכות להקריב כל הקרצנות לה'.

ובנועם מגדים (פ' טו) כתב, לו את אהרן וגו', זאת תורת העולה, הוא העולה על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הצקר (ו-א). וברש"י איך לו אלא לשון זירוח מיד ולדורות ע"כ. ולכאורה תינח צזמן צצית המקדש היה קיים, אצל צזמן

היה מכלה בהם, והיו ישראל מליזין אחרי הארון, ואומרים ארון זה הורג את נושאי (ויק"ר יח-ד). אבל העוסקים בתורה, ומעלה עליהם הכמוצ כאלו עוסקים בעבודה, אין בהם נגף.

וְלִבְנֵי הַכֹּהֵן כֵּאֵן הַכֹּהֵן חֲמִשָּׁה פַעֲמִים צִנִּי יִשְׂרָאֵל, כִּנְגַד הַחֲמִשָּׁה חֲוֻמְשֵׁי תוֹרָה, וְזוֹה הַרְגִיעַ חֲלִישוֹת דַּעַתְסָא שֶׁל צִנִּי יִשְׂרָאֵל, שְׁנַחֲסֵרָה מֵהֶם עֲצוּדַת הַקְּרִבְנוֹת, וְהַשׁוּה אֹתָם לַחֲמִשָּׁה חֲוֻמְשֵׁי תוֹרָה, וְזוֹה יִמְנָאוּ נִיחֻמִּים, שְׁגַם לֵהֵם יֵשׁ עֲצוּדַת הַקְּרִבְנוֹת, וְהוּא עַל יְדֵי לִימוּד הַתּוֹרָה, שְׁמַעְלָה עֲלֵיהֶם הַכֹּהֵן כֵּאֵן עוֹסְקִים בְּעֲבֹדָה. וְעַל זֶה קִיִּים הַכֹּהֵן, וְלֹא יִהְיֶה צִנִּי יִשְׂרָאֵל נִגְף בְּגַשְׁתִּי צִנִּי יִשְׂרָאֵל אֵל הַקּוֹדֵשׁ, כִּי הַכֹּהֵן הַנִּגְשִׁים לְעֲבֹדָה יִתְכַן שִׁיחָא בְּהֵם נִגְף, כֹּאֲשֶׁר תֵּהֵא אִיזָה חֲסֵרוֹן בְּעֲבֹדַתְסָא, אֲבָל צִנִּי יִשְׂרָאֵל הַנִּגְשִׁים אֵל הַקּוֹדֵשׁ, תַּלְמִידֵי חַכְמִים הַעוֹסְקִים בְּתוֹרָה צְלִילוֹת, לֹא יִהְיֶה אֲזַלְסָא נִגְף, וְתוֹרַתְסָא הֵם בְּמִקּוֹם הַעֲבֹדָה.

וְלִבְאֹרְזָה לְפִי זֶה יֵשׁ לְהַצִּיָּן, לְמַה הַרְעִישׁוּ הַטְּמֵאִים לְנַפְשׁ אֲדָם, לְמַה נִּגְרַע לְצַלְתֵי הַקְּרִיבָנוֹת אֵת קְרִבְנֵי ה' בְּמוֹעֵדוֹ, הֵרִי צִידָם לְלִמּוּד

(צח"ס כג:) לְעַמּוּד לְשֵׁרֵת (דְּצִרִים יח-ה), אֵין שִׁירוֹת אֵלֹא מַעֲוֵמָד, וְהַכִּי קֹאֲמֵר קֹרָא, רָחֵא אֵין הַתּוֹרָה יֵשׁ לָהּ מַעֲלָה יִחִירָה עַל עֲצוּדַת הַקְּרִבְנוֹת, דְּאֵלוֹ עֲבֹדָה צִיּוֹם וְלֹא צְלִילוֹת (מַגִּילָה כ:), וְאֵילוֹ תּוֹרָה נַחֲשַׁב לְעֲבֹדָה הַנַּעֲשִׂית בְּעַמְיָדָה, וְעוֹד זֹאת מַעֲלָה יִחִירָה עֲלֵיהֶם, שֶׁהֵיֵא גַם צְלִילוֹת, וְהוּי כֵּאֵן הַקְּרִיבָנוֹת קְרִבְנוֹת כֹּל הַיּוֹם וְכֹל הַלַּיְלָה. וְזוֹה 'זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה', הַעוֹסֵק בְּתוֹרָה נַחֲשַׁב כְּקְרִבְנוֹת, 'הֵיֵא הָעוֹלָה עַל מוֹקְדָה', הַתּוֹרָה הֵיֵא עוֹלָה לְמַעֲלָה יוֹתֵר מֵעֲבֹדָה הַנַּעֲשִׂית עַל יְדֵי מוֹקְדָה עַל הַמּוֹצֵת, לְעַנּוּן 'כֹּל הַלַּיְלָה', שְׁאִינוֹ זִמְנָן עֲבֹדָה, וְעַסְקָא הַתּוֹרָה נַחֲשַׁב גַּם צְלִילוֹת לְעֲבֹדָה כְּשִׁירָה ע"כ.

וְאֵם כֵּן מִי שְׁאִינוֹ יִכּוֹל לַעֲשׂוֹת הַעֲבֹדָה צְפוּעַל לְהַקְּרִיבָנוֹת קְרִבְנֵי ה', יוֹכֵל לְקִיִּימוֹ עַל יְדֵי עַסְקָא הַתּוֹרָה, וְעַדִּיפָא עוֹד מֵהַקְּרִבְנוֹת קְרִבְנוֹת צְפוּעַל, כִּי יִתְכַן לְעֲצוּד עֲבֹדָה זוֹ גַם בְּיַצִּיבָה, וְלֹא רַק צִיּוֹם אֵלֹא גַם צְלִילוֹת, וְעוֹד גַּם זֹאת שְׁעֲבֹדָה זוֹ הוּא גַם בְּזִמְנָן שְׁאֵין צִית הַמַּקְדֵּשׁ קִיִּים. - וְעוֹד מַעֲלִיּוֹתֵא יֵשׁ בְּזוֹה, כִּי בְּעֲבֹדָה צְפוּעַל הֵרִי אֵם שִׁינָה דְּבַר בְּעֲבֹדַתוֹ חִיִּיב מִיִּתָּה. וּמִנֵּינוֹ בְּשַׁבַּט לְוִי שְׁמַסְפָּרָם הֵיֵא קְטָן יוֹתֵר מֵאֲשָׁר הַשְּׁצִטִּים, שֶׁהָאֵרוֹן

הקריב חטאת. אם כן פירושו של 'למקראה' הוא, שאף על פי שכשמקריבים את הקרבנות למעשה נריך להקריב את חטאת תולה, אבל בלימוד פרשיות הקרבנות, שהוא כהקרבנות ממש, יש ללמוד תחלת פרשת העולה, כפי סדר התורה. ומיושב קושיית המגן אברהם, דלמקראה, בקריאת הפרשיות של חטאת ועולה, עולה קודמת לחטאת (הוצא צמעינה של תורה ט).

אבל הא גופיה נריך ציבור, כיון דיש טעמא להקדים חטאת לעולה בהקרבנה, למה תשתנה קריאתה, להקדים עולה קודם לחטאת. וכתב בסוף ספר תשובה מאהבה (ח"א), על פי מה שמקשים המפרשים על הא דאיתא (שבת יב:) דרבי ישמעאל בן אלישע כתב על פנקסו לכשיצנה המקדש יציא חטאת שמינה, דלכאורה הרי נמנו וגמרנו דכל העוסק בתורת חטאת כאילו הקריב חטאת, והיה לו לרבי ישמעאל לעסוק בתורת חטאת. ומירלו דהא דרשו רבותינו (פסחים נט:) ואכלו אותם אשר כופר בהם (שמות כט-לג), מלמד שהכהנים אוכלים וצעלים מתכפרין. אם כן הגם שכל העוסק בתורת חטאת כאילו הקריב חטאת,

הלכותיה, ויחשב להם כאלו הקריבו את קרבנם, שהרי כן אמר ה' צפרשה הקודמת, שהכפיל חמשה פעמים בני ישראל נגד חמשה חומשי תורה, שבני ישראל בתורתם יכולים להגיע בתורה שיחשב להם כעוסקים צעודה.

וייש לומר דאיתא בשלחן ערוך (או"ח א-ה) דטוב לומר בכל יום פרשת עולה ומנחה ושלמים וחטאת ואשם. וכתב במגן אברהם (סק"ח) נשאלתי הלא קיימא לן (וצחים ז) דחטאת קודם לעולה, משל לפרקליט שנכנס למלך, ריצה הפרקליט נכנס דורן אחריו, ולמה כתבו הטור ושלחן ערוך לומר מתחלה פרשת עולה ע"ש. - והנה צפרשת יולדת כתיב, ולקחה שתי תורים או שני בני יונה, אחד לעולה ואחד לחטאת (ויקרא יב-ו). וצרש"י לא הקדימה הכתוב אלא למקראה, אבל להקרבנה חטאת קודם לעולה (וצחים ג). ע"כ. וצרש"י (ט) פירש, למקראה הקדימה הכתוב, שתהא נקראת צענין תחלה בתורה, והתוספות הקשו מה חידוש הוא זה.

וייש שפירשו כונת חז"ל, שהרי כל העוסק בתורת עולה כאלו הקריב עולה, ובתורת חטאת כאלו

ידי הלימוד, דסוף סוף חסר חלק
 אכילת הכהנים. וזה שאמר יזכור כל
 מנחותיך, ר"ל המנחות שלא שייכים
 בזמן הזה בעוה"ר, לכן יזכור אותן
 שהקרבנו בזמן שהיה זכאינו להקריבם,
 אבל עולתך ידשנה סלה לעולם, כי זה
 שייכה בשלימות גם כן כעת על ידי
 לימוד. - וכן יתפרש בזה הכתוב
 (במדבר כח-ו) עולת תמיד העשויה זהר
 סיני לריח ניחוח אשה לה', דזהר סיני
 ניתן לנו התורה, והעולה העשויה על
 ידי לימוד התורה שקבלנו זהר סיני,
 הוא גם כן לריח ניחוח, מטעם שהוא
 אשה לה', כולה כליל, וזה שפיר
 אפשר לקיים גם על ידי תורת העולה.

ועל זה אנו מתפללים, הטיבה צרונך
 את ציון תצנה חומות ירושלים
 (תהלים נא-כ), שהקב"ה ישיב שבותינו
 ויצנה בית מקדשינו, אז תחפוץ זבחי
 דדק (פירש הראש"ע, שלמים) עולה וכליל,
 אז יקבל הש"ת בחפץ צין עולות וצין
 זבחי שלמים, כי אז יעלו על מזבחך
 פרים ממש, ונוכל לקיים בשלימות
 הקרבנות ואכילתן.

ובמקום אחר פירשנו התפלה,
 ותערב לפניך עתירתנו
 כעולה וכקרבן, אנה רחום ברחמיך

אין זה אלא הקרבה לצדה דהיינו חלק
 גבוה, אבל עודנה חסרה הכפרה
 החלק שהכהנים אוכלים, ולעומת חלק
 זה כתב רבי ישמעאל על פנקסו
 שיצא חטאת שמינה כשיצנה בית
 המקדש צמורה. וזה מתורץ קושיית
 המגן אברהם, דודאי לענין הקרבה
 חטאת קודמת שמכפרת על חייבי
 כריחות, מה שאין כן עולה שמכפר
 רק על חייבי עשה, אבל לענין אמיירה,
 עולה קודמת, דכל העוסק צחורת
 עולה הרי זה כאילו הקריב עולה לכל
 הלכותיה, כי כולה לגבוה וגזא
 דרחמנא, מה שאין כן חטאת, אף
 שהוא כאילו הקריב, עם כל זה
 אמיירה זו איננה כפרה גמורה, כי
 חסרה בה חלק הכהנים ודפח"ח.

ובהגדה ויגד משה (דף קאז) כתב
 לפרש בזה הכתוב, יזכור
 כל מנחותיך ועולתך ידשנה סלה
 (תהלים כ-ד), דהנה עתה בעוה"ר אין
 אנו יכולין להקריב קרבנות כבימי
 קדם, ואין לנו שיעור רק התורה הזאת,
 דאמרו חכמינו ז"ל כל העוסק צחורת
 עולה כאילו הקריב עולה, אמנם זה
 רק בעולה שהיא כולה כליל, אבל
 מנחה שהכהנים אוכלים ובעלים
 מתכפרין, זאת אי אפשר להשלים על

הרצים השז שכינתך לציון עירך וסדר העבודה לירושלים. כי באמת גם היום אנו מקריבין כל הקרבנות באמירה, ונשלמה פרים שפתינו, ואמירתנו חשובה ומרוצה ומקובל לפניו ית"ש כאילו הקרבנות צפועל. אבל ההקרבה צימינו הוא שלא על הסדר, כי צפועל מקריבין החטאת קודם, ושז בא הדורן, וכעת אנו מקדימין הקרבת העולה. ותערצ לפניך עתירתנו 'כעולה וקרבן', שבאמירה הקרבת העולה קודמת, אבל כאשר נזכה ששיב ה' את שכינתו לציון, אז גם 'סדר העבודה' יחזור לירושלים למקומו, שאז תהא החטאת קודמת לעולה. (עיין בשמן ראש לשנת הגדול תשס"א לפ"ק).

והנה בקרבן פסח יש צ' מנות, האחד שחיתתו ציוס י"ד, והשני אכילתו צליל ט"ו, ומנות היום דהיינו שחיתת הפסח שהוא רק לגזובה, נוכל לקיים בחסדי השי"ת גם כעת שאין לנו מקדש, דהעוסק בתורת קרבן כאילו הקריב קרבן, אבל מנות הלילה שהוא אכילת בשר הפסח, אי אפשר לנו לקיים כעת כנ"ל, ולא נשאר לנו מזה רק שירת ההלל שהיו רגילין לומר על אכילתו. וזהו שאמר הכתוב (תהלים מז-ט) יומם יוה ה'

חסדו וצלילה שירה עמי, והכוונה, יומם, היינו מנות שחיתת הפסח שהוא ציוס, יוה ד' חסדו, שגם כעת מחשיב לנו השי"ת בחסדו כאילו הקרבנות, אמנם וצלילה שירה עמי, צליל פסח אי אפשר לנו כעת צעוה"ר לקיים מנות אכילת בשר הפסח, וליכא רק שירה שאנו קורין ההלל, על כן תפלה לא-ל חיי, אנו מתפללין להשי"ת, סלעי למה שכחתי בגלות הארוך הזה, ואנו מבקשים שיזכור השי"ת לפקדנו, וייטיב ציון ויצנה חומות ירושלים, ואז נקריב זבחי זדק עולה וכליל צב"א עכ"ד.

ומעתה הטמאים לנפש אדם, שלא יכלו לעשות אז הפסח, מה שנוגע להקרבת הפסח לחלק הגזובה, באמת לא איכפת להו למה נגרע, כי יכולים לתקן זאת בתורה באמירה, אבל מה שנוגע לחלק האדם, אכילת הקרבן, לקדש חומר גופם באכילתו, זה יחסר להם, כי חלק הגוף לא יתוקן באמירת סדר הקרבנות. וזהו שהתאוננו, למה נגרע לצלתי הקריב את קרבן ה' 'בתוך בני ישראל', מה שאינו נוגע לחלק הגזובה, אלא אכילת הפסח בכנופיא בתוך בני ישראל, זהו שחסר לנו. ועל זה בא תשובתו של מקום, איש איש כי

לו כבר תקנתי להם סדר קרצנות, בזמן שקוראים צהן לפני, מעלה אני עליהם כאילו הקריצום לפני, ואני מוחל להם על כל עונותיהם ע"כ. הרי לנו גודל מעלת אמירתו, שזוכה לכפרת כל עונותיו, ונחשב לפניו כמקריב קרצנות צבית ה'.

ואמרו חז"ל (במדצ"ר כא-כא) מעולם לא היה אדם צירושלים וצידו עון, כיצד תמיד של שחר מכפר על עבירות שצלילה, ושל צין הערצים מכפר על עבירות שנעשו ציום, מכל מקום לא לן אדם צירושלים וצידו עון שנאמר (ישעיה א-כא) נדק ילין צה ע"כ. ולזה יוכל לזכות כל אחד בצמירת פרשת החמיד ששחר וצערב, ונשלמה פרים שפתינו, שיהא נחשב לו כאילו הקריב התמידין. ואיתא צוהר הק' (פ' וירא ק.) אמר רבי כרוספדאי האי מאן דמדכר צפומיה צבתי כנסיות וצתי מדרשות ענינא דקרצניא ומקרוצתא ויכוין צהם, צרית כרותה היא, דאינון מלאכיא דמדכרין ליה חוציה לאצאשא ליה, דלא יכלין למיעצד ליה אלא טיבו ע"כ.

דלענין סגולת אמירת פרשת הקטורת צכוונה, כתוב צוהר הק' (פ'

יהיה טמא לנפש, או צדרך רחוקה לכס, והוא אנוס מלעשות הפסת, הרי חישב אדם לעשות מצוה ונאנס ולא עשאה, מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה (צרכו ו.) 'ועשה' פסת לה', נחשב לו כאילו כבר עשה אז את הפסת, ולא חסר לו מאומה, ואין צריכין להמציא לו זמן אחר לעשייתו, שהרי כבר עשה. אבל צהיות כי חסר לו אכילת הקרבן, שזה אי אפשר להשלים בצמירה, לכן צחדש השני וגו' יעשו אותו, על מצות ומרורים יאכלוהו, וצזה יוכלו להשלים גם אכילתו.

ובאין המקום לעורר על גודל ענין אמירת סדר הקרצנות צכל יום צסדר התפלה, הן פסוקי קרבן תמיד, ופרשת קטורת, ומשנת איזהו מקומן שכלולה צהן כל סוגי הקרצנות, הרי אמרו חז"ל (תענית כו:) אמר אברהם, רצונו של עולם שמה ישראל חוטאין לפניך, אתה עושה להם כדור המצול וכדור הפלגה. אמר ליה לאו. אמר לפניו רצונו של עולם הודיעני צמה אירשנה (צראשית טו-ח). אמר לו קחה לי עגלה משולשת ועז משולשת וגו'. אמר לפניו רצונו של עולם, תינת צומן צבית המקדש קיים, צומן שאין צית המקדש קיים מה תהא עליהם. אמר

שמקלקלין הנזירות, וכמה וכמה רעות גורמים להם ולכל העולם בסיבת מניעת השפע לעולם הזה, בהיותם מקדימים המאוחר ומאחרים המוקדם וכו' ע"ש (והוצא בקצרה במשנה צרורה ריש סימן נצ).

ובבר אמרנו צוה משל לקרב הדבר אל השכל, הרי רואין כשקורא לחזירו על הטלפון, אם ידלג אפילו אחד מהמספרים, לא יוכל לדבר עליו, ולא יגיע קולו לשום מקום. וגם אם יצלצל כל המספרים, אצל יקדים את המאוחר ויאחר את המוקדם, אם כי אחד יגציה הטלפון ויענה לו, מכל מקום לא יגיע להמקום שהיה צריך להגיע. וכמו כן ידעו חז"ל הסודות הנוראות שיש בכל תיבה ודיבור, ומנו בכל דבר התיבות הנכונות שצריכין לצרכה זו, ועל ידי תפלת קדר זה, יגיע תפלתו להמקום הנרצה להוריד ההשפעה הנכונה למטה על הארץ, אצל אם מדלג ומאחר ומקדים אחד לפני חזירו, מקלקל צוה נזירות ההשפעה, ואין התפלה ח"ו עושה רושם.

ויתבונן האדם, שצומן שצית המקדש היה קיים, אם היה רוצה

ויקהל יח: ישחזיז מכל מילין צישין ומכל פגעין צישין, מהרהורא צישא ומדינא צישא וממותנא, ולא יתנויק כל ההוא יומא וכו' ע"ש. ובסדר היום (צפיטוס הקטורת) כתב על האומרו בכוונה פעמיים בכל יום, שגורם צרכה והלחה בכל מעשה ומשלח ידיו, ויזכה להרווחת מזונותיו צלי ספק עכל"ק.

ובן היה נהוג בכל הדורות, שאפילו אנשים פשוטים, כשנכנסו בצית המדרש להתפלל, היו אומרים התפלות והפרשיות כסדרן, מאדון עולם עד אדון עולם, ולא דילגו שום דבר. והוא מנהג קדום מסדר רב עמרם גאון. ומזכר בתוס' (קידושין ג.) לשלש קודם התפלה, מקרא משנה וגמרא ע"ש. וצעה"ר כעת הרצה בני אדם מזולזין צוה, והוא מהדברים העומדים צרומו של עולם. - וגם המדלגים אותן קודם התפלה, ומשלימין אותן אחר התפלה, אינם עושין כהוגן, כי מקלקלין צוה נזירות ההשפעה, וכמו שכתב צמגיד משרים (פ' צהר), וז"ל ותקרא כל התפלה מראשה עד סופה כסדר, לא יחסר אפילו תיבה אחת, דהא כולה מיוסדת על פי הסוד. ולא כאותם השוטים שמדלגין התפלה בסיבת שינתם הרעה על משכבותם, אוי להם

וזמן שאין בית המקדש קיים היא
 צטילה. לא כן הוא, כי על ידי אמירת
 פרשיות הקרבנות נחשב גם עתה
 כאילו הקריב קרבנותיה. 'עשה תורתך
 קבע', על ידי תורתך תוכל לעשות גם
 סדר העבודה לקבע, להקריב קרבנות
 ה' תמיד, גם זמן שאין בית המקדש
 קיים, וגם צלילה וציפייה. 'אמור
 מעט ועשה הרבה', צאמירה קצרה של
 חייה מינוטין תוכל לעשות הרבה,
 הקרבת הקרבנות שעולה בפועל לזמן
 מרובה וצטירחה ויגיעה, תוכל לקיימו
 צאמירה קצרה, לכן אין להתרשל ולזלזל
 בזה. - וכה יתן ה' שתתקבל
 אמירתו, ותהא מרובה לפניו כאילו
 הקרבנו תמידין כסדרן, וכל הקרבנות
 העולים לרחמים ולרצון, עדי מכה
 לראות בשמחתן של ישראל עד עולם.

להציא קרבן לה', כמה טירחות ויגיעות
 וממון היה צריך לזה, לעזוב את ציתו
 ללכת לירושלים, ולקנות שם צהמה,
 ולהציאו לבית ה' ולהקריבו. וכל זה
 עבור קרבן אחד, ומכל שכן כאשר רצה
 להציא כמה קרבנות. וזמן הזה שאין
 לנו בית המקדש, ואמירתנו עולה לפניו
 לקרבן, וצאמירה של שני מינוטין יוכל
 לומר משנת חייהו מקומן, ועולה לפניו
 כהקרבת כל סוגי הקרבנות, ולמה יזלזל
 בזה. ומה גם פרשת הקטורת, כמה
 יגיעות מתייגע לצורך פרנסתו, ולהנצל
 מכל צער וזקן, וכל זה יוכל להשיג
 צאמירת פרשת הקטורת.

ועל כן צא התנא לומר, שלא תחשוב
 שסדר עבודת הקרבנות שעליה
 העולם קיים, אינה דבר קבוע ונצחי,

במעודה שלישית פרשת בהעלותך

וּנְרָאָה זכוונת המדרש, כי צאמת
אין לך אדם בישראל שאין
לו שעה שמושק לעשות רצון קונו
ונותן לב לשוב, והנה אין חסידות
כחסידות צמחילתו (רוקח בהקדמה), רק
אחר עבור שעה נתקרה וחוור
לקדמותו, אבל הצני עליה כל שעה
ושעה כשעה הראשונה, שצכל עת
נדמה לו שעתה מתחיל לעבוד להשם
יתברך, ואין אללו אמנע וסוף, רק
תמיד התחלה, וצכל פעם מתחיל
לעבוד צמדריגה יותר גבוה. וזהו דצרי
המדרש דהשירה שצים היה צהתלהצות
גדול עד שהודו מלאכי השרת אז על
צריאת האדם שלא יפה קטרגו צאמרס
מה אנוש כי תזכרנו, וכן לוחות
הצריית שזה התחלת קצלת התורה היה
צחשקות גדול, עד שהזהירה התורה
צכל יום יוהו צעניין כחדשים (רש"י
דצרים יא-ג), וכן קרבן נשיאים שהיא
לחנכות המוצח אחר הקמת המשכן
שהיה צהתלהצות גדול צראותס צבוד
ה' מלא אה המשכן והיה חנוכה
ראשונה, ולכך היה חציב מאוד כפי
הדצקות והתלהצות שלהס, וצאו רצנן
ואמרו שקרבן אהרן אף שהיה צכל

בהעלותך את הנרות, אל מול פני
המנורה יאירו שצעת
הנרות, ויעש כן אהרן, אל מול פני
המנורה העלה נרותיה, כאשר נוה ה'
את משה (ח-צ). וצרש"י מגיד שצחו
של אהרן שלא שינה (ספרי) ע"כ. ויש
להצין מה ששיצח הכתוב את אהרן
קדוש ה', שעשה כאשר נצטוה, ולא
שינה, אהמהה, הרי גם פחותים
צמעלה עושים ציווי ה'.

והמופרישים פירשו צזה, על פי
מה שכתב צישמח
משה (צפתיחה לצראשית) לצאר דצרי
המדרש רצה (ויקרא ח-ג), על
הפסוק (ויקרא ו-ג) זה קרבן אהרן
וצניו, וז"ל ר"י אומר חציב קרבנס
של נשיאים לפני הקצ"ה כשירה
שאמרו ישראל צים וכו'. רצי נחמן
אמר חציב קרבנס של נשיאים לפני
הקצ"ה כשני לוחות הצריית וכו'.
ורצנן אמרו חציב קרבנו של אהרן
לפני הקצ"ה כקרבנס של נשיאים,
צקרבנס של נשיאים כתיב (צמדצר ז-ו)
זה קרבן נחשון וגו', וכאן כתיב זה
קרבן אהרן ע"כ.

על פי מה שכתב צדוקו של שבת (ח"ב דרוש ג' פרק ג') ששם רבי סעדיה גאון, שראה תלמידו פעם זלילה מתגלגל בשלג, ואמר לו, רבי רבי כלום ח"ו אתם זריכים לתשובה ציפורים וסיגופים גדולים כאלו. והשיב לו שלמד זאת מצעל הצית אחד שנתאכסנתי בצית מלונג, וכדני צערך הכבוד שעושין לכל אדם. ואחר כך יאל הקול צעיר שצאתי לשם, ונתאספו כל אנשי העיר לכבודי, התחיל אחר כך לכדני בכבוד גדול נורא מאד. וכשרציתי ללאת משם, נפל צעל הצית לפני רגלי ויבך שאמחול לו על כבודו. ואמרתי לו, הלא כל הכבוד הזה עשית לי, ומה היית יכול לעשות עוד בכבודי. והשיבני, אני מפיסקו על השעה הראשונה שלא ידעתי גדולת אדוננו, ולא כדדתי רק כפי שמכבדין שאר אנשים. ואלו הדברים נכנסו בתוך מעמקי לזבי, אם בכבוד צער ודם כך, מכל שכן בגדולת יוצר בראשית, אשר עתה נתרצה הדעת וההכרה אללי ציורת ויותר מאשר ידעתי אז, בכל יום אני מתחרט ועושה תשובה שלימה על יום אתמול כי יעבור צמיעוט הכבוד הראוי לפי אשר ידעתי ציום זה ע"ש בצרכה (ועיין בחובות הלצות שער עבודת האלקים פרק ג').

יום פעמיים, חזיצ לפני השם יתברך כקרבן נשיאים, שכן דרך בני עליה שכל שעה ושעה אללם כשעה ראשונה ע"כ.

ובבזו כן היה אלל אהרן בהלקת המנורה, אם כי הדליק את המנורה ארבעים שנה מדי יום ציומו, לא נעשה עבודתו כמנזת אנשים מלומדה, אלל היה זאת בכל ההתלהבות והתרוממות שהיה לו ציום ראשון להדלקתו, וכמו שהיה בהקרבת מנחתו פעמיים בכל יום, ולא נכזה חשקו והתלהבותו צמשך הימים. ועל זה שיבח הכתוב את אהרן והגיד שצחו 'שלא שינה', אלל כל יום ויום היה אללו כשעה הראשונה, בהחשקות שהיה לו בראשונה.

וייש לומר עוד, דהנה הכתוב אומר, היום הזה ה' אלקיך מנוך לעשות את החוקים האלה ואת המשפטים, ושמרת ועשית אותם בכל לבך ובכל נפשך (כו-טו). וברש"י בכל יום יהיו צעיניך כחדשים, כאילו צו ציום נכטיות עליהם (תנחומא א). ושמרת ועשית אותם, צת קול מצרכתו, הצאת ציכורים היום, תשנה לשנה הצאה ע"כ. ופירשנו צמקום אחר (פ' תצא העל"ט)

ודם להגיע. וכמו שמלאך אֵין לו עליה יוֹתר צמדריגתו, כן אהרן קדוש ה' הגיע לרום מעלתו והשגתו צמדת האנושי. וכאשר הדליק את המנורה, עשה 'כאשר צוה ה' את משה', כפי מה שנִטְוֶה האדם מאת ה' לעשות מַצְוֵתוֹ צְשִׁימוֹתוֹ כפי יכולת צֶשֶׁר ודם, כן עשה אהרן. וזוה סִפֵּר הכתוב צְשִׁצְחוֹ, שלא שינה, שלא היה שׁיִיךְ אֲלָלוֹ השתנות לטובה, להתעלות מדי יום יום צמדריגתו, כי הגיע כבר לרום המעלות.

ואמור הכתוב, אל מול פני המנורה העלה נרותיה, כי כל דבר צמשכן ה', היה כלי להשפעה לעם ה', כגון הארון להשפעת תורה, ושלחן להשפעת פרנסה וכו'. והמנורה מכוון נגד נר מצוה ותורה אור (משלי ו-ג), ונגד נר ה' נשמת אדם (שם כ-כז). וכאשר הדליק אהרן את המנורה, האיר והדליק צוה לצבותיהן ונשמותיהן של ישראל, להלהיב אותם לנר מצוה ותורה אור. ונשמת האדם וקיום מצוה ה' המה מכוונים נגד המנורה. ואהרן הכהן אל מול פני המנורה, לאותם המכוונים נגד המנורה, שם העלה את נרותיה, להאיר בהם שלהבת הקודש עד שתהא עולה מאליה, שיאיר בהם

הרי שיש להאדם להתעלות צמדריגותיו, עד שעבודת אֲתִמּוֹל לא יהא נחשב צעיניו לעבודה, לפי ערך השגתו היום, ואם כן היום הוא מתחיל עבודתו, ומצותיו שמקיים היום המה כחדשים נגד עבודת אֲתִמּוֹל. וזהו הכוונה, בכל יום יהיו צעיניך כחדשים, שיתעלה כל כך מיום ליום, עד שהעבודה היום היא כדבר חדש. - ומכל שכן שעבודתו היום אינו דומה לעבודתו של אשתקד. ועל זה יוצא צֶת קול ומצרכתו, הצאת ציכורים היום, צצח"י שהם צעיניך כחדשים, כאלו צו ציום נִטְוֶית עליהם, 'תשנה' לשנה הצאה, תזכה להתעלות כזו צשנה הצאה, שתהא ההצאת ציכורים שֶׁלֶךְ שונה לגמרי ממה שהצאת כהיום, שתתעלה עוד יותר ויותר, שגם העבודה החדשה שהצאת ציכורים היום, יהיו כאֵין ואפס נגד השגתך צשנה הצאה, ותשנה לשנה הצאה.

אמנם אהרן קדוש ה', שקראו הכתוב (מלאכי ז-ז) כי מלאך ה' צצח"ת הוא, הגיע למדריגה עילאה, שלא נתחדש אֲלָלוֹ עבודתו מיום ליום ומשנה לשנה, כי הגיע כבר למדריגה היותר נעלה שיתכן לצֶשֶׁר

(שמות כ-כא), עדות הוא לבאי עולם שהשכינה שורה בישראל, מאי עדות, אמר רב זו נר מערבי שנותן צה שמן כמדת חצרותיה, וממנה היה מדליק וזה היה מסיים ע"כ. הרי דבנר האמצעי נעשה נר תמידי זהשמן. ומבואר במדרש רבה (בראשית יא-ב) ויברך אלקים את יום השביעי (ב-ג), רבי אלעזר אומר זרכו זנר, וזי היה המעשה, פעם אחת הדלקתי את הנר זלילי שבת, וזאתי ומזאתי אותו זמוזאי שבת דולק, ולא חסר כלום ע"כ. ולכן זנר המערבי שמכוון נגד יום השבת, היתה זה הזרכה של שבת זזרכו זנר, להזכרך השמן שזמוכה.

וביאור הדברים, דהנה הכתוב אומר, הכל הכלים אמר קהלת הכל הכל הכל (קהלת א-א). וזמדרש רבה (שס) שזעה הכלים שאמר קהלת, כנגד שזעה ימי זראשית ע"כ. וזיאורו זמקום אחר (עיין שמן ראש ח"ז דף תעט), כי יום השבת הוא החיות של כל ימי השזוע, שאינו עוסק זו זמלאכתו, ויש לו ישז והרזבת הדעת למחשבה, הוא יום מנוחה וקדושה, יומא דנשמתי, שיוכל זו להתפלל כהוגן מלה זמלה, ולשורר ולומר שירות ותזכחות לזוראו, ומתרחז לזו

נר ה' נשמת אדם, עם הנר מנוה ותורה אור.

ודהענין שזעה ה' שששת הקנים מימין ומשמאל יהיו פונים למול האמצעי, כתז זדברי יואל זפרשמו (רמה). דאיתא זילקוט (רמו חשיט) זהעלותך את הנרות, למה שזעה נרות וכו' כנגד שזעה ימי זראשית ע"כ. מבואר מזה שמעשה המנורה מכוונים נגד ימי השזוע. והנה ידוע כי ג' ימים שלפני השבת שייכים לשבת הזאה, וג' ימים שלאחר השבת שייכים לשבת שלפנייהם, וכדאיתא (גיטין עו.) חד זשבתא ותרי ותלתא זתר שזתא, ארזעה וחמשה ומעלי שזתא קמיה שזתא, (וכן הוא זש"ע אבה"ז סי' קמד סעיף ו'). ואם כן כיון ששזעה הנרות רומזים על שזעה ימי השזוע, נמלא דהנר האמצעי רומז אל יום השבת, שהוא האמצעי זין ג' ימים שלפני השבת וזין ג' ימים שלאחר השבת. ועל דרך זה נתקן (זפייט אומר זשזמין) ימינא ושמאלא וזינייהו כלה וכו', דהכלה שהיא שבת מלכתא היא זין ג' ימים שלפנייה לג' ימים שלאחריה ע"כ.

ובזזה יוזן מה שאמרו חז"ל (שבת כז:) מחוך לפזוכת העדות

הקנים הפונים עצמם לנר המערבי שמכוון נגד יום השבת, שממנה היה מדליק את כולם, להורות שרק כאשר ימי החול הם כפופים לאורה של שבת, אז יאיר אלל האדם נשמתו ותורתו ומצותיו, כי השבת הוא המשפיע קדושה על כל הימים, וכל ברכאן דלעילא ותתא ציומא שציעאה תליין.

ואמרו חז"ל (שבת כג:) הרגיל צנר הויין ליה צנים תלמידי

חכמים. והיינו כי צימי החול האדם טרוד על המחיה ועל הכלכלה, ואין לו פנאי והרחצת הדעת להשתעשע ולעודד ולהעלות את בני ציתו. אבל ציום השבת קודש שהוא פנוי, ויושב עמהם אלל השלחן אשר לפני ה', אז הזמן גרמא להליצי את לצצם צדצרי תורה המשמחים, מעוטף צדצרי מוסר והנהגות טובות, עם סיפורי צדיקים ומעשיהם הטובים, ולהרבות בשירות ותשבחות לאל-ל חי, עד שישאיר השבת אור על כל ימי השבוע הבאים לטובה. וללמוד מהמנורה אשר כל הנרות פונים אל הנר המערבי המכוון נגד יום השבת, כי ממנה הם מקצלים את האור. והרגיל צנר, ללמוד לקח מהנר מצוה של המנורה, אשר מול פני

ומוחו, לחשוב מה חובתו בעולמו, איך עבר עליו השבוע העבר, ומה יוכל לתקן ולחדש בשבוע הבא. ומי שאוחז את יום השבת צידו, ואינו מניחו לעבור צציטול הזמן צדצרים של מה צכך, הוא קונה צזה את עולמו, גם הששה ימים של ימות החול. שאז מתעלה גם ימי החול, שמנצל אותם לעבודת צוראן, ולקיים צהם צכל דרכיך דעהו, שעוצד צזה את צוראן תמיד.

ולבן שלמה המלך, כאשר רצה לתאר איך ימי חייו של אדם הצל, ופירטו ההצלים נגד ימי השבוע, אמר הצל הצלים אמר קהלת כנגד יום ה' צ' ג', והכפיל שוב הצל הצלים נגד יום ד' ה' ו', ושזב אמר מתי המה הימים הללו הצל, רק כאשר 'הכל הצל', שגם יום השבת הוא אללו הצל, שאינו מנצל קדושתו ומנוחתו להתעלות צעבודת ה', אבל מי שיום השביעי אללו אינו הצל, אז גם ששת ימי החול אינם הצל הצלים.

ולבן צבוא הכהן להדליק את המנורה, הרומזת לנר ה' נשמת אדם, להלהיצו צנר מצוה ותורה אור, היה המנורה מורכבת מששת

המנורה, הוא השבת קודש, יאירו שהוא מדליק בהם צצת, לא יפיגו
שצעת הנרות, אדם כזה זוכה לבנים טעמם, ואדרבה תהא השלשצת עולה
תלמידי חכמים, שהאור והשלשצת מאליה, להוסיף עליה כהנה וכהנה.

על הטוב יזכר
ידידינו החשובים שהשמחה במעונם
שנדבו להוצאת קונטרס הזה

* * *

הרב אפרים יצחק היללמאן שליט"א
לרגל הולדת בנו למזל טוב

* * *

הר"ר משה ארי' הארטמאן נ"ו
לרגל נישואי בנו החתן יואל מאיר נ"ו
עב"ג בת הרב משה שלמה גביוף שליט"א

* * *

הר"ר ישראל שלום אייזיקסאהן נ"ו
לרגל נישואי בתו תחי'

עב"ג בן הר"ר יונתן ראז נ"ו

* * *

הר"ר חיים ברוך עלנער נ"ו
לרגל הולדת בנו למזל טוב

לעילוי נשמת

הרבנית הצדיקת מרת שינדל רבקה בת הרב יצחק ע"ה

אשת חבר של כ"ק מרן אדמו"ר זצוק"ל

נפטרה י"ח סיון שנת תשס"ה לפ"ק

ת.ג.צ.ב.ה.

נתנדב ע"י מוה"ר ר' יאיר צבי גרינצווייג הי"ו